

Motion till riksdagen 2023/24:2520

av **Markus Wiechel m.fl. (SD)**

Ärekränkning

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av brottsbalkens femte kapitel och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den 30 september 2021 meddelade Hovrätten för Västra Sverige sin friande dom mot en före detta S-topp i ett förtalsmål. Bakgrunden till målet var att politikern på sin blogg hade beskrivit anledningen till varför Göteborgs stad valde att ställa in ett panelsamtal i stadens regi. Men frågan borde aldrig ha hamnat i en svensk domstol. Anledningen till att den ändå gjorde det är att nuvarande lagstiftning på grund av sin otydlighet öppnar upp för civilrättsliga stämningar även där det offentliga samtalet borde skyddas av vår yttrandefrihet. Att personer, som själva valt att vara en del av det offentliga samtalet, ser möjligheter till att inleda förtalsmål på detta sätt är en konsekvens av att lagen inte tydligare stadgar av vem och i vilken kontext ett uttalande görs. Exempel på detta är otydliga gränsdragningar när en person ska anses vara offentlig och när det kan anses finnas ett allmänintresse och därmed relevans för ett uttalande.

Det är brottsbalkens femte kapitel som rör ärekränkning och det är här vi finner den första paragrafen som används när rätten har att hantera förtalsbrott: ”Den som utpekar någon såsom brottslig eller klandervärd i sitt levnadssätt eller eljest lämnar uppgift som är ägnad att utsätta denne för andras missaktning, dömes för förtal till böter.” I Sverige sticker denna lagstiftning ut just för att även en person som säger sanningen, alternativt tillåter spridning av uppgifter som redan florerar i samhället kan komma att dömas för förtalsbrott. Lagen tar med andra ord inte hänsyn till om det som spridits är sant eller inte alternativt redan handlar om kända uppgifter.

Vidare finns ingen tydlig lagtext över andra omständigheter, som exempelvis om personen som anser sig ha blivit förtalad, själv har bidragit till att sprida berörda uppgifter innan det påstådda förtalsbrottet. En person kan komma att dömas till förtal trots att det som sprids är allmänt vedertagna uppgifter och kan anses ansvarig för uppgifter

som en annan person har tillgängliggjort men som bedöms vara förtalsbrott (om exempelvis en bloggare tillåtit någon annans kommentar på sin blogg). Således likställer lagstiftningen direkt med indirekt spridning av uppgifter och även om spridningsgraden är närmast obefintlig kan en person dömas förhållandevis hårt för sitt påstådda uppsåt.

Senast man ändrade detta stycke var i november 2017. Poängen med lagstiftningen anses vara att förhindra offentliga drev mot personer som exempelvis har sin bakgrund i gamla bråk eller brustna relationer. Av den anledningen syftar lagen till att begränsa individers möjligheter till uppsåt och spridning av information, oavsett om uppgifterna är sanna eller falska, alternativt på något sätt redan florerar i samhället. Även om det finns en god tanke bakom detta samt ett uppenbart behov av reglering, riskerar rådande lagstiftning att slå helt fel, vilket det finns flera exempel på. Ett av de kanske mest uppmärksammade senare exemplen på just detta är när kristdemokraternas partiordförande erkände förtalsbrott trots att de uppgifter hon lämnat om en person dömd för mycket allvarlig brottslighet inte bara var helt korrekta, utan dessutom kända sedan tidigare. Den utpekade mannen hade bland annat själv helt öppet berättat om sin kriminella historia, redan innan vederbörande valde att bestrida partiordföranden i egenskap av ombud i ett mycket uppmärksammat rättsmål. Mot bakgrund av de uppenbara brister som finns i dagens lagstiftning, och som uppenbarligen inte följt utvecklingen i samhället, krävs en översyn av brottsbalkens femte kapitel i syfte att modernisera och förtydliga lagstiftningen kring ärekränkning.

Markus Wiechel (SD)

Carina Ståhl Herrstedt (SD)

Alexander Christiansson (SD)